

CHRISTINA SNELL-LUMIO

Text och foto: Anja-Maria Eriksson Norén

I ett rött hus i Hedenäset finns bokförlaget Lumio. Förlaget startade 1999 av Christina Snell-Lumio och har med tiden växt till Norrbottens största bokförlag.

SNÖN FALLER ÖVER BYN HEDENÄSET i norra delen av Övertorneå kommun och i det röda huset som rymmer Lumio förlag lyser adventsljusstakarna. Torneälv ligger frusen och snön knastrar under fötterna. Här bor Christina Snell-Lumio tillsammans med sin man Leif, två katter och en hund. Från Linköping till östra Norrbotten har Christina hittat hem igen.

Christina har i hela sitt liv skrivit och hade från tidig ålder flertalet brevvänner. Vid tretton års ålder kom hon på att hon skulle ge ut en tidning. – Jag var hästintresserad så den skulle handla om hästar, skrattar Christina, men även annat. Hon skrev till alla brevvänner och frågade om de för 5 kronor ville prenumerera på hennes tidning Manen. Christinas tidning gavs ut fyra gånger per år och innehöll rebusar, berättelser och korsord. I slutet av varje tidning hade Christina skrivit början på en berättelse och uppmanade sina prenumeranter att skriva klart historien. – Jag var väldigt inne i det här med att skriva redan som trettonåring, skrattar hon.

LINKÖPING, LULEÅ, POUSTIJÄRVI

Christina är född i Luleå men flyttade i tidig ålder söderut. Hennes pappa fick jobb på SAAB i Linköping och familjen flyttade dit. Christina är uppvuxen i Linköping men med en ständig längtan till Norrbotten. Hon tror att längtan norrut är ett arv från sin mamma, som under alla år i Linköping ständigt längtade tillbaka till Norrbotten. – Vi åkte upp till Luleå varenda lov och var hos mina morföräldrar i Kallaxby, säger Christina. Till slut blev Christinas längtan hem för stor och hösten 1987 gick flyttlasset norröver. – Då flyttade jag till Luleå och det var fantastiskt, säger Christina. Att man kan gå hem till folk utan att boka i förväg, prata om väder och vind med främlingar på busshållplatsen, det hade jag saknat, fortsätter hon. Hon beskriver livet i Norrbotten som mindre komplicerat och att människor är mer öppna än vad hon upplevt i Linköping.

Ett par år senare träffade hon Leif och ytterligare något år senare utökades familjen med tvillingar. De

flyttade då ännu längre norrut, till Leifs familjehem i Puostijärvi. Christina beskriver det som en fin tid, med fisket i sjön, odlingar och höns på gården. I mitten av nittiotalet började Leif slipa stenar. Till en början slipade han stenar i vårt duschrumb, skrattar Christina. Hon berättar att huset i Puostijärvi var väldigt litet, så med fem barn, ett stensliperi och när bokförlaget startade 1999 var de minst sagt trångbudda. Hon knappt kunde dra ut stolen från skrivbordet där det stod inklämt mellan alla sängar i ett av husets två sovrum.

”På den tiden hade man ju modemet. När jag skulle skicka filer till tryckeriet så tog det jättelång tid, modemet pep och tjöt under hela natten när vi låg och sov. Ibland hände det ju att det inte gått iväg, så då var det bara att börja om.”

LUMIO FÖRLAG

Den digitala revolutionen satte igång ordenligt runt 1999 och med den följde möjligheten att trycka i mindre upplagor och då såg Christina sin chans. Ett år senare kom hennes första novell- och diktsamling, *Astronauten*, ut i hennes eget förlag Lumio förlag & skrivbyrå. Tio år efter starten ändrade Christina namnet till Lumio förlag och idag består verksamheten enbart av bokutgivning.

Det stora genombrottet för förlaget kom 2010 i samband med att Christina kom i kontakt med Solveig Larsson och Lumio förlag gav ut *Vantboken: Solveigs vantar*. En bok med Solveigs egenkomponerade mönster till stickade vantar, inspirerade av vardagen. Christina berättar att den sålde slut nästan direkt och att Solveig har sin egen fanclub i USA. Efterfrågan är stor och förlaget är nu inne på tredje upplagan av boken. En annan mycket populär bok är *Bastugästhandboken 3.0* skriven av Pär Granlund, en författare som Christina beskriver som sin mentor. Pär gick bort under året, men hans böcker finns kvar hos Lumio förlag.

HIETANIEMI, KOIVUKYLÄ

Med fem barn, ett stensliperi och ett förlag blev huset i Puostijärvi för litet och familjen flyttade i början av 2000-talet till det röda huset i Hedenäset. Det lilla huset som idag rymmer Stencafé och bokhandel var då förråd men det dröjde inte länge innan Leif och Christina rustade upp och idag finns både böcker och smycken till försäljning. Christina beskriver Hedenäset som lite mer centralt än Puostijärvi. Hon skrattar och säger att första året i Hedenäset hade de massor av besökare, till skillnad från familjehemmet i Puostijärvi där de på sin höjd hade en besökare om året. Utrymmesmässigt är det också skillnad, Christina berättar att nu har de hela övervåningen i bostadshuset till både Lumio förlag och Leifs stensliperi.

För att vara framgångsrik i bokförlagsbranschen gäller det att ha bra framförhållning. För Christinas del är 2018 års verksamhet redan planerad och inbokad med tio böcker. Resan till en färdig bok börjar med ett manus och en bedömning, sedan en redaktör som läser och redigerar texten där det behövs. Illustrationer och fotografier ska också ordnas. Hon säger att det är ett förtroende att få ge ut andra människors böcker, för det är mycket jobb och tid som går åt i processen att ge ut en bok.

KIRJOJAMESSUT

Fina böcker med tilltalade omslag och titel är viktigt för att en bok ska sälja. Christina berättar att i vissa fall har de fått göra om både omslag och titel för att de upptäckt att boken inte säljer. Den kan vara hur bra som helst, men är inte omslaget bra då är det ingen som köper den, säger hon. När alla bitar finns på plats skickas boken till provtryck, kontrolleras och sen trycks en upplaga. Distribuering och marknadsföring är de viktigaste bitarna och det sköter förlaget om. Christina berättar att som förlag har de alla distributionskanaler och vägar in bokhandeln och det är en av fördelarna att ge ut hos ett förlag.

Hösten beskriver Christina som mest intensiv med flera bokmässor och då startar försäljningen. – Under vår och sommar säljer vi nästan inga böcker, i juni månad är försäljningen ungefär 10 % av den som är i december, berättar Christina.

Bokmässan i Göteborg är en årligen återkommande resa för Christina. Hon beskriver det som en hektisk men rolig tid och speciellt roligt var det när Lumio förlag släppte Tunneks sie Pippi Longstrypin (känner du Pippi Långstrump) förra året. Förlaget och översättarna blev uppbyggda till Kulturrådets stora scen för att berätta om arbetet med bokens översättning till meänkieli.

– Det har ju blivit en hel del barnböcker också, det som är extra roligt är våra översättningar av barnböcker till meänkieli, säger Christina. Den senaste utgivna barnboken på meänkieli är Kevä Bullerbyssä (Alla vi barn i Bullerbyn) som varit väldigt uppskattad. Nästa på listan för Lumio förlag är en roman på nordsamiska som kommer ut under 2018, avslutar Christina.

ÖVERTORNEÅ